

מסורת הש"ס

(א) לקמן ט' (ב) שם ט"ז, ג' (ג) ר"ח אמר לה חשבה
(ד) ור"ח גיר' העירוב ענין
אזלן ועי' במ"מ פ"יו
מחלוקת שבת, ד' לקמן ט'
כ"ג: (ה) ע"ש, (ו) וא"מ מ"מ
אמאי איתרין למחר דמבוי
אסור וי"ל דקמ"ל דנראה
מבחוץ אינו נידון משום לחי;
(ז) לקמן כג: (ח) נטירות פ"ו
מ"ין תוספתא טהרות פ"ו
(ה"ה, א') (לקמן כ"ג, ט') (ז"ל
(ה"ה, ט') (ז"ל לפני ד"ה אמר
סמא, א') (ז"ל ג' ד"ה
תורמו כספוס, ט') (ז"ל נטוטה
מה:);

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אכל זה
וכי' מבוי ארוך עד כותל
(רמב"ם) מ"מ וז"ב ס"א
אין זה: (ב) שם ד"ה אמר
ליה רב ביבי הימר:

מוסף רש"י

אחד מבבוי אחד.
רש"י מחדש פסוק ליהי' אחר.
וראשו אחד פסוק, וזני
דלדיו אחד י' ויגדוהו
גבוה י', ואחד אשפה,
ובמס' ותרבות פסוקין ו'
דקו"ן אלמעי' (לקמן כ"ג, ט').
שרטון, ליתרין בלע"ז,
שמעלה טיט לפסחית
ותמיכה ונעשה קרקע
עולם (ט"ס), חצר קטנה
שנפריצה לגדולה
גדולה מותרת. להוציא
כל הבתים שבה אם עירבה
לעמיה ולא אסרי נלה בני
קטנה (לקמן כ"ג, ט'). חצר
החברים נכנסין לה.
דק פתחים וא פתחים של
עשר (לקמן כ"ג, ט').

רבינו חננאל

ולמאי דסליק מעיקרא דבין עירבו וזין שלא עירבו פליגי. דאפילו בעירבו אסור רב וטעמא משום מפולש ודוקא נפרצה [חצר] כנגדו קאמר הא לאו הכי לא מיתסר מבוי משום בני חצר והא דרב יהודה דשמואל הא ושרי בעירבו כגון רחצה דלא צעיר עירבו ואע"ג דנפרצה רחצה כנגדו ואסור בלא עירבו גבי חצר אפילו לא נפרצה מדנקט רחצה ולא נקט חצר: בעירבו. דאסורה משום פירצה שכנגדו היא: במאי פליגי. מאי טעמא דרב דחשיב ליה מפולש ומאי טעמא דרב דלמר לא אסרי: **בנראה מבחוץ ושוה מבנים.** דפליגי ביה אמוראי לקמן בפירקין (ד' ט'): איכא למאן דלמר נדון כנראה משני דלדיו ואיכא למאן דלמר אינו נידון. והכל נמי הנך גיפופי דאית להנך העודפים על רוח פירצת המבוי נראין מבחוץ לאותן העומדים בחצר ולא מיחוי כותל פרוץ במלואו ויותר מעשר נמי לא הוי הלכך אע"ג דשוה מבנים שהעומדין במבוי אין רואין אותו ונראה להם כותל פרוץ במלואו אפילו הכי לרב מהני הני גיפופי לשוויה פתחא לגבי מבוי כי היכי דמשוו ליה פתחא לגבי חצר והא דמנן קטנה אסורה מוקים ליה רב צנכנסין כותלי קטנה לגדולה ליתכא נראה מבחוץ והוא פירצה במלואו אכלל הכא פיתחא הוא אף למבוי ולא אסרי בני חצר למבוי ואע"ג דשאר חצירות הפתוחות למבוי צפתח הגון ודאי אסורות עליו זו הואיל ואינה רגילה זו שהרי סתום היה מתחלה אינה אסורת עליו כדאמר צפ' מי שהוציאוהו (לקמן ד' מט'). שאינה רגילה זו מותר וסמואל סבר אין נידון משום שור למבוי ופירצה היא ודיורי חצר אסרין עליו אם לא עירבו: **ובעירבו.** דאסורה משום פירצה שכנגדו הוא פליגי דרב יוסף דלמר לא שנו דאין ריח כלום אלא שכלה מבוי לאמצע רחצה דכיון דרוחצה של רחצה עודף על המבוי לכל זר נראה שהמבוי לרחצה כלה ואינו מושך עד רשות הרבים שכנגדו ולא אחי למישרי מפולש ורב סבר אפילו הכי כיון דהעומד במבוי רואה לז' ראשי רשות הרבים ובקעי רבים מרשות הרבים זו לרשות הרבים זו דרך מבוי ורחצה אסור: **אכל כלה לזיו רחצה.** שכותל ארוך המבוי שוה לאחד מכותלי ארוך הרחצה ונראה מבוי ארוך ומושך עד רה"ר שכנגדו ואסור: **אכל זה כנגד זה.** פרצת חצר כנגד המבוי אסור. והא' לאי רב עירבו רב וטעמא משום מפולש ודוקא נפרצה [חצר] כנגדו קאמר רב ואוקימנא טעמא דאסור מבוי בשלא עירבו הא עירבו מותר הא' כנגדו לאו דווקא אלא כל כותל שכנגדו קרי הכי וצ"ל רחצה אפילו זה שלא כנגד זה אסור משום דכותל רחצה מאריך המבוי והוי כמבוי ארוך עד כותל (א) רחצה שכנגדו ואסור מידי דהוה אמבוי עקום שיש יותר מעשר בעקמומיותו דלכולי עלמא אסור [א]. ואע"פ שאין פתחיו מכוונין הכא נמי משנכנס לרחצה הרי כל רוחצת הרחצה הוי עקמומית גדולה ורחצה הרבים דמי מבוי המפולש דרך עקמומית: **וזני לה צנים.** ברחצה ברוחצת העודף על המבוי ומשוי כותלי אורכה לכותל ארוך ליה לטורא בלחצי. הים היה סמוך לקורא מחמתיה וראשי המבואות מפולשין לים והיה מרימם עושה רשתות ומכסותיהם לכל המבואות ולא רצה לסמוך על מחיצת הים: **אמר סמא יעלה הים שירטון.** ומטלטלי נמי במבואות דמעיקרא: (א) פסיק. מפסיק צינה לצין הים במחיצות אולי: **בדויא.** מחללת: **ואוסיבו ביה בעקמומית.** בני ראשו אחד עשו לחי לפתחן והמחללת לעקמומיותו לחי לצד מאותן שצשי ראשו: **סיכא.** קצילי"א בלע"ז: **גופא ד"ר ירמיה כו'.** ואוקמה בשלא עירבו ואסורה דמבוי משום דאסרי עליה בני החצר הוא: לא משנתנו היל. היתר חצר מנינא ואסור מבוי מנינא: **חצר קטנה שניפצה.** במלואה לגדולה גדולה מותרת ולא אסרי בני קטנה עיליה דלגבי גדולה פתח הוא דיש לה שיעור מכאן ומכאן והווי כשתי חצירות ופתח אחד ציניה דלא אסרין אהדי ולקמן (ט'): מוקי לה צנאין קטנה רחצה יותר מעשר דאי יותר מעשר לא הוי פתח גבי גדולה: **וקטנה אסורה.** דלדידה לאו פתח הוא אלא פירצה ונעשית רשות של בני גדולה שהרי נתעברה עמה: (א) רב (א) היתר חצר אשמעינן ואע"ג דנפרצה בכותל השני דלדידי רבים מרשות הרבים זו לרה"ר זו דרך חצר ומבוי דאי מהתם דאי אמינא משום דלא דקסי רבים דהא גדולה לא נפרצה בכותל השני: **דה"ר וטומאה.** דהא ספק טומאה מוטעה גמירין (א) ובסוטה צבי הא' חצר לאו מקום ייחוד וסמירה הוא:

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין ח.

ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא בין שעירבו ובין שלא עירבו פליגי במאי פליגי בשלא עירבו במאי פליגי בשלא עירבו במבוי פליגי בנראה מבחוץ ושוה מבנים בעירבו קמפלגי בדבר יוסף דאמר רב יוסף לא שנו אלא שכלה לאמצע רחבה אבל כלה לצדי רחבה אסור אמר רבה הא דאמרת לאמצע רחבה מותר לא אמרן אלא ב זה שלא כנגד זה אבל זה כנגד זה אסור אמר רב משרשיא הא דאמרת זה שלא כנגד זה מותר לא אמרן אלא ב רחבה דרבים אבל רחבה דיחיד יזמנין דמימלך עלה ובני לה בתים וה"ל

כמבוי שכלה לה לצדי רחבה ואסור ומנא תימרא דשני לן בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד (א) דאמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה במבוי אחד שצידו אחד כלה לים וצידו אחד לאשפה ובא מעשה לפני רבי ולא אמר בה לא היתר ולא איסור איסור לא אמר בה דהא קיימי מחיצות היתר לא אמר בה חיישינן שמא תינטל אשפה ויעלה הים שירטון ומי חיישינן שמא תינטל אשפה (א) והתנן אשפה ברשות הרבים גבוה (א) טפחים חלון שעל גבה וזרקין לה בשבת אלמא שני (א) בין אשפה דרבים לאשפה דיחיד הכא נמי שני בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד ורבנן מאי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא וחכמים אוסרין אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים איכא דאמרי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא (א) וחכמים מתירין אמר רב נחמן אין הלכה כדברי חכמים מרימר פסיק לה לסורא באולי (א) אמר חיישינן שמא יעלה הים שרטון והוא מבוי עקום דהוה בסורא כרוך בודיא אותיבו ביה בעקמומיתיה אמר רב חסדא הא לא כרב ולא כשמואל לרב דאמר תורתו כמפולש צורת הפתח בעי לשמואל דאמר תורתו כסתום הני מילי לחי מעליא אבל האי (א) כיון דנשיב ביה זיקא ושדי ליה לא כלום הוא ואי נעייץ ביה סיכתא וחבריה חבריה: גופא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור אמר ליה רבה בר עולא לרב ביבי בר אבאי רבי לא משנתנו היא זו (א) חצר קטנה שנפרצה לגדולה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר ליה אי מהתם הוה אמינא (א) הני מילי היכא דלא קא דרסי בה רבים אבל היכא דקא דרסי בה רבים אימא אפילו חצר נמי והא נמי תנינא (א) חצר שהרבים נכנסין לה בוו ויוצאין לה בוו רה"ר לטומאה (א) ורה"י לשבת אי מהתם הוה אמינא הני מילי זה שלא כנגד זה אבל

ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא בין שעירבו ובין שלא עירבו פליגי במאי פליגי בשלא עירבו במאי פליגי בשלא עירבו במבוי פליגי בנראה מבחוץ ושוה מבנים בעירבו קמפלגי בדבר יוסף דאמר רב יוסף לא שנו אלא שכלה לאמצע רחבה אבל כלה לצדי רחבה אסור אמר רבה הא דאמרת לאמצע רחבה מותר לא אמרן אלא ב זה שלא כנגד זה אבל זה כנגד זה אסור אמר רב משרשיא הא דאמרת זה שלא כנגד זה מותר לא אמרן אלא ב רחבה דרבים אבל רחבה דיחיד יזמנין דמימלך עלה ובני לה בתים וה"ל

כמבוי שכלה לה לצדי רחבה ואסור ומנא תימרא דשני לן בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד (א) דאמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה במבוי אחד שצידו אחד כלה לים וצידו אחד לאשפה ובא מעשה לפני רבי ולא אמר בה לא היתר ולא איסור איסור לא אמר בה דהא קיימי מחיצות היתר לא אמר בה חיישינן שמא תינטל אשפה ויעלה הים שירטון ומי חיישינן שמא תינטל אשפה (א) והתנן אשפה ברשות הרבים גבוה (א) טפחים חלון שעל גבה וזרקין לה בשבת אלמא שני (א) בין אשפה דרבים לאשפה דיחיד הכא נמי שני בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד ורבנן מאי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא וחכמים אוסרין אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים איכא דאמרי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא (א) וחכמים מתירין אמר רב נחמן אין הלכה כדברי חכמים מרימר פסיק לה לסורא באולי (א) אמר חיישינן שמא יעלה הים שרטון והוא מבוי עקום דהוה בסורא כרוך בודיא אותיבו ביה בעקמומיתיה אמר רב חסדא הא לא כרב ולא כשמואל לרב דאמר תורתו כמפולש צורת הפתח בעי לשמואל דאמר תורתו כסתום הני מילי לחי מעליא אבל האי (א) כיון דנשיב ביה זיקא ושדי ליה לא כלום הוא ואי נעייץ ביה סיכתא וחבריה חבריה: גופא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור אמר ליה רבה בר עולא לרב ביבי בר אבאי רבי לא משנתנו היא זו (א) חצר קטנה שנפרצה לגדולה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר ליה אי מהתם הוה אמינא (א) הני מילי היכא דלא קא דרסי בה רבים אבל היכא דקא דרסי בה רבים אימא אפילו חצר נמי והא נמי תנינא (א) חצר שהרבים נכנסין לה בוו ויוצאין לה בוו רה"ר לטומאה (א) ורה"י לשבת אי מהתם הוה אמינא הני מילי זה שלא כנגד זה אבל

עין משפט
גר מצוה

בד א ב ג מ"י פ"יו
מהל' שבת הל' יח
סמג ענין דלדיו א טושיע
ל"ח ס' סקא ענין ג'
בד ד ה מ"י שם הל' ט
סמג שם טושיע
ל"ח ס' שג סקא ענין ט'
ר (ש"ע שם סקא ענין ט')
בד ז מ"י פ"ב מהלכות
שאר מצוות הטומאות
הלכה ג'
בד ח מ"י פ"ו מהלכות
שבת הלכה יח סמג
שם טושיע ל"ח ס' (שקד
סקעין ד) (שקד סקעין ג):

לעזר רש"י

קבילי"א נקביל"א.
יחד, וז, וזי.

רבינו חננאל (המשך)

דיחיד, דאמי' מעשה
במבוי שצידו אחד כלה
לים וצידו אחד לאשפה
ולא אמר בו ר' איסור,
הנא קיימי מחיצות, היתר
דמי לא אמר בו שמו
תינטל אשפה מזה הצד,
יעלה הים שירטון מן
הצד האחר ונמצא מבוי
מפולש לרה"ר משני
צדדין. פי' שירטון.
כדכתיב וירטון מימיו
רפס' וטיט. פעמים
שמגרש הים בדופע על
שפתו ורטי ומתקבץ
על שפתו ועולה כמין
גשמי, וכשנה הים
יטאר זה הטיט ומתייבש
ונעשה קרקע מהלך לבני
אדם לרה"ר. ואקשינן, ומי
חיישינן שמא תינטל
אשפה והתנן בסוף מסכת
זו אשפה ברה"ר גבוהה י'
טפחים חלון שעל גבי
וכי, הנה ר' לא אמר בו
לא איסור ולא היתר, רבנן
מאי. ואמ' תנא (קמא)
ואוכימי אסורין. ואמר רב
נחמן הלכה כחכמים.
מרימר פסיק לטורא
באילוי ולא חייש שמא
יעלה הים שרטון. הנהו
מבוי עקום דהוה בסורא
כרוכו בודיא. פי' מחצלת.
אוחיבו בשפתיה דמבוי.
אמר רב חסדא הא דלא
כרב דאמר תורתו
כמפולש דאי כרב צורת
הפתח בעי. ואי כשמואל
דאמר כסתום לחי מעליא
או קורה בעיא. ואי נקש
ביה סיכא וחבריה בטינא
לשמואל מיהא שפיר דמי
משום דאינה מחיצה
הניטלת ברוח. פי' ואם
תקע בבודיא או יתד
והיכרו בטיט שפיר דמי.
אמרי שמייה דרב מבוי
שנפרץ במלואו. פי' נפרץ
הכותל האמצעי כולו
לחצר ונפרצה חצר כנגדו
חצרות הרבים חצר
מותרת ומבוי אסור. מבוי
אסור משום דהוא מפולש
לרה"ר. אבל חצר מותרת
אפילו לטלטל בה, דקיימי
לן בחצר אע"פ שרבים
ברבין בה מותר לטלטל.